

Projekty indywidualne

Projekty indywidualne (kluczowe) stanowią przedsięwzięcia inwestycyjne o strategicznym znaczeniu dla realizacji programu operacyjnego, których wdrożenie jest niezwykle istotne z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, danego sektora bądź województwa. Projekty te w znaczący sposób przyczyniają się do realizacji założeń zawartych w Strategii Rozwoju Kraju, politykach sektorowych oraz strategiach rozwoju poszczególnych województw.

[Przewodnik po projektach indywidualnych](#) W ramach indykatywnych ¹ list projektów indywidualnych wyodrębnia się następujące typy projektów:

1. projekty duże – inwestycje o wartości powyżej 25 mln euro w przypadku sektora ochrony środowiska oraz 50 mln euro w pozostałych sektorach gospodarki, które do uzyskania dofinansowania wymagają decyzji Komisji Europejskiej;
2. projekty mniejsze – inwestycje o wartości poniżej 25 mln euro w przypadku sektora ochrony środowiska oraz poniżej 50 mln euro w pozostałych sektorach gospodarki, które uzyskują dofinansowanie w wyniku decyzji Instytucji Zarządzającej².

Indykatywna lista projektów indywidualnych stanowi dodatkowy dokument do programu operacyjnego i nie jest przedmiotem negocjacji i akceptacji Komisji Europejskiej – jest jej przedstawiana tylko do wiadomości. Wśród **projektów indywidualnych** wyróżnia się przedsięwzięcia inwestycyjne przeznaczone do realizacji w pierwszej kolejności – są to tzw. **projekty podstawowe** oraz **projekty rezerwowe**, które mogą być realizowane warunkach przypadku braku możliwości realizacji projektów podstawowych. Po publikacji ostatecznego wykazu indywidualnych projektów kluczowych oraz po akceptacji programów operacyjnych przez Komisję Europejską, dla poszczególnych programów zostają powołane komitety monitorujące, które w terminie do 6 miesięcy po akceptacji programu przez Komisję Europejską zatwierdzają kryteria wyboru projektów do dofinansowania.

Nie wszystkie projekty zawarte na liście muszą być gotowe do realizacji na etapie jego tworzenia – mogą się w nim znaleźć projekty znajdujące się na etapie koncepcyjnym – jednakże projekty te muszą mieć realistyczne założenia, opierać się na wiarygodnych szacunkach kosztów i terminów realizacji oraz gotowości beneficjenta do podjęcia się ich przygotowania i realizacji.

Umieszczenie projektu na liście jest warunkową deklaracją jego realizacji i związane jest z zarezerwowaniem środków w ramach budżetu danego priorytetu programu operacyjnego na realizację przedłożonego projektu. Projekty te nie podlegają procedurze konkursowej. Nie oznacza to jednak, iż projekt znajdujący się w wykazie uzyskuje dofinansowanie automatycznie. Uzyskanie dofinansowania jest uzależnione od spełnienia przez projekt wymogów formalnych i merytorycznych dotyczących przygotowania odpowiedniej dokumentacji i gotowości do wdrożenia (w tym wniosku o dofinansowanie z wymaganymi załącznikami, np. studium wykonalności, prognoza oceny oddziaływania na środowisko itd.), zgodnych z kryteriami zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący oraz akceptacji wniosku o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami przez Instytucję Zarządzającą lub decyzji Komisji Europejskiej w przypadku projektów dużych.

Indykatywna listę projektów indywidualnych dla danego programu operacyjnego przygotowuje właściwa Instytucja Zarządzająca (IZ). W przypadku krajowych programów operacyjnych przy przygotowaniu wykazów projektów współpracują minister właściwy ds. rozwoju regionalnego oraz ministrowie właściwi ds. działów administracji rządowej. W przypadku regionalnych programów operacyjnych (RPO) lista jest tworzona przez zarządy województw.

Po publikacji ostatecznego wykazu indywidualnych projektów kluczowych oraz po akceptacji programów operacyjnych przez Komisję Europejską, dla poszczególnych programów zostają powołane komitety monitorujące, które w terminie do 6 miesięcy po akceptacji programu przez Komisję Europejską zatwierdzają kryteria wyboru projektów do finansowania.

Propozycje projektów na listę indykatywną zostają poddane ocenie IZ pod kątem:

1. strategicznego charakteru projektu,
2. kwalifikowalności projektu oraz Beneficjenta³,
3. zgodności projektu z celami Strategii Rozwoju Kraju (SRK), Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO), programu operacyjnego oraz strategiami wojewódzkimi i strategiami sektorowymi,
4. skali oddziaływania projektu (regionalna w RPO, ponadregionalna i krajowa w programach krajowych),
5. stopnia wpływu projektu na osiągnięcie wskaźników SRK, NSRO oraz programu operacyjnego,
6. dostępności środków finansowych w ramach alokacji danego priorytetu programu operacyjnego,
7. innych kryteriów specyficznych dla sektora.

Wstępna propozycja wykazu projektów indywidualnych dla danego krajowego bądź regionalnego programu operacyjnego zostaje poddana procesowi konsultacji społecznych. Konsultacje prowadzone są za pośrednictwem stron internetowych przez okres 30 dni, podczas których zbierane są uwagi i opinie na temat listy projektów indywidualnych. Równoległe z konsultacjami społecznymi projekty przewidywane do realizacji w ramach krajowych programów operacyjnych zostają poddane szczegółowej weryfikacji przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Dopiero wówczas następuje ostateczna akceptacja wykazów dla poszczególnych programów operacyjnych przez właściwe IZ, ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego (w przypadku programów krajowych) albo zarządy województw w przypadku RPO. Następuje publikacja przyjętych list w formie obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”. Minister Rozwoju Regionalnego może aktualizować listę projektów indywidualnych, jednak nie częściej niż 2 razy do roku (w terminie do dnia 31 lipca i do dnia 31 grudnia), w szczególności w oparciu o dane dotyczące stanu przygotowania projektów do realizacji zbierane w ramach systemu zarządzania i monitorowania przygotowania projektów indywidualnych. IZ może zdecydować o usunięciu określonych projektów z listy, jeśli w związku z pojawieniem się nowych okoliczności nie będzie możliwości ich realizacji zgodnie z określonymi warunkami. Nazwa oraz orientacyjny koszt całkowity projektu zaakceptowanego mają charakter indykatywny (niedoprecyzowany) i są przedmiotem doprecyzowania na etapie podpisywania umowy na przygotowanie projektu oraz w momencie zawarcia umowy o dofinansowanie.

Po przyjęciu przez Instytucję Zarządzającą ostatecznej listy projektów indywidualnych dla danego programu operacyjnego Instytucje Pośredniczące⁴ lub Zarządzające podpisują

z beneficjentami w terminie 3 miesięcy umowę wstępną zwaną pre-umową. Pre-umowa stanowi zobowiązanie beneficjenta do prawidłowego i terminowego przygotowania indywidualnego projektu kluczowego do realizacji. Warunki pre-umowy są następujące:

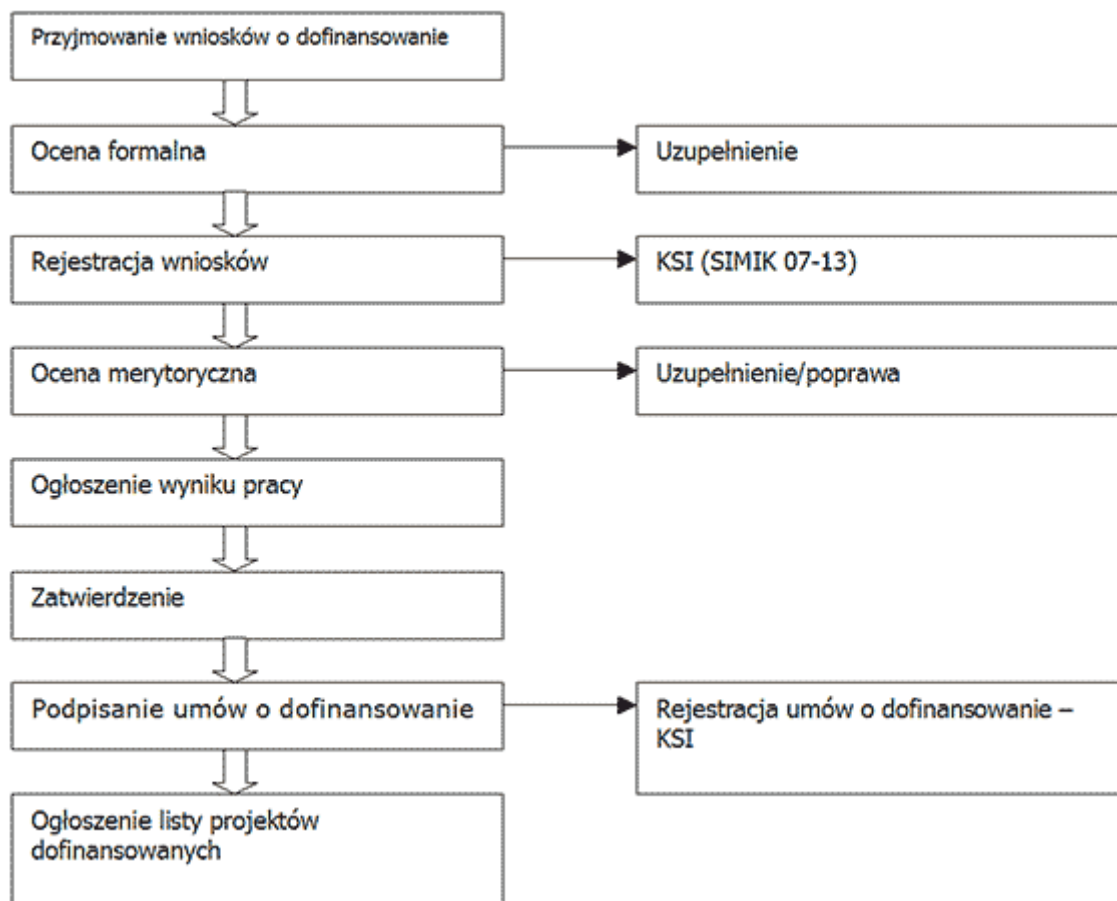
1. prawidłowe i terminowe przygotowanie dokumentacji projektu wraz z wnioskiem o dofinansowanie, sporządzonym według kryteriów przedstawionych przez IZ danym programem operacyjnym,
2. przekazanie przez beneficjenta IZ lub instytucji, której IZ delegowała kompetencje w poniższym zakresie, pełnej wymaganej dokumentacji projektu i wniosku o dofinansowanie w terminie ustalonym w pre-umowie do oceny według kryteriów przyjętych przez komitet monitorujący dla danego programu operacyjnego,
3. uzyskanie pozytywnego wyniku oceny wniosku o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami według kryteriów przyjętych przez komitet monitorujący dla danego programu operacyjnego.

Pre-umowy zawiera się z beneficjentami wszystkich projektów indywidualnych przewidywanych do realizacji w ramach, zarówno na liście podstawowej, jak też rezerwowej. Informacje o zawartych umowach IP lub IZ zamieszcza na swoich stronach internetowych. Pre-umowa zawiera:

1. podstawowe informacje dotyczące projektu, takie jak m.in. określenie zakresu projektu, informacje o beneficjencie, wartości finansowej inwestycji i jej lokalizacji, wymaganej dokumentacji i bieżącym stanie jej przygotowania,
2. zobowiązanie beneficjenta do prawidłowego i terminowego przygotowania projektu do realizacji oraz do przedstawienia w określonym terminie wniosku o dofinansowanie projektu wraz z wymaganymi załącznikami do oceny,
3. harmonogram opracowania projektu,
4. informacje dotyczące planowanego bądź też udzielonego wsparcia dla przygotowania projektu,
5. inne informacje konieczne z punktu widzenia zapewnienia prawidłowego i terminowego przygotowania projektu.

Wszelkie wartości finansowe określone w pre-umowie wyraża się w PLN po przeliczeniu wartości finansowych zadeklarowanych w EUR w indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych według kursu Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym zawiera się pre-umowę.

Schemat procesu przyjmowania wniosków o dofinansowanie, oceny oraz podpisania umowy o dofinansowanie.

Umowę o dofinansowanie z beneficjentem zawiera IZ lub inna instytucja, której delegowano zadanie w zakresie zawierania umów (zwłaszcza Instytucja Pośrednicząca). Podpisywanie umów o dofinansowanie nie może nastąpić przed zatwierdzeniem programu operacyjnego przez Komisję Europejską oraz przed datą wejścia w życie uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia programu operacyjnego krajowego lub RPO.

System zarządzania i monitorowania indywidualnych projektów kluczowych na etapie ich przygotowania do realizacji ma na celu:

1. zapewnienie koordynacji pomiędzy politykami rządu i samorządów w zakresie planowanych inwestycji,
2. sprawne i efektywne zarządzanie procesem przygotowania indywidualnych projektów kluczowych,
3. szybkie wygenerowanie/wyłonienie projektów, które mogą być wdrożone w pierwszej kolejności,
4. zapewnienie prawidłowego i terminowego przygotowania wszystkich indywidualnych projektów kluczowych,
5. zapobieganie i eliminowanie zagrożeń powstających na etapie przygotowania indywidualnych projektów kluczowych.

W ramach systemu zarządzania i monitorowania przygotowania indywidualnych projektów kluczowych zapewnia się wsparcie beneficjentów w procesie przygotowania projektów do realizacji.

Wsparcie to może nastąpić w formie:

1. usług doradczych finansowanych ze środków pomocy technicznej, czyli tzw. wsparcie techniczne,
2. zaliczki lub refundacji kosztów materialnego przygotowania dokumentacji projektowej, stanowiących wydatki kwalifikowalne związane z realizacją projektu.

Wsparcie techniczne dla beneficjentów może nastąpić w ramach:

1. PO Pomocy Technicznej – w formie pomocy doradczej świadczonej na rzecz IZ lub IP,
2. Komponentów pomocy technicznej w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych,
3. Pomocy doradczej w ramach inicjatywy JASPERS (ang. *Joint Assistance to Support Projects in European Regions* – inicjatywy wsparcia doradczego dla projektów infrastrukturalnych w regionach europejskich, realizowanej przez Komisję Europejską, przy pomocy Europejskiego banku Inwestycyjnego i współdziałania Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju).

Dzięki projektom indywidualnym Polska ma szansę dokonania największego skoku cywilizacyjnego w swojej historii. Projekty te ułatwią powstanie w Polsce nowoczesnej sieci drogowej, z autostradami i drogami ekspresowymi. Pozwolą na modernizację sieci kolejowej, przyczynią się do rozwoju wielu zaniedbanych i zacofanych przez lata regionów naszego kraju. Projekty indywidualne będą dotyczyły także działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadowej, bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, bezpieczeństwa energetycznego, rozwoju infrastruktury kultury czy też rozwoju infrastruktury szkolnictwa wyższego. Do roku 2013 Polska i jej regiony powinny stać się miejscem atrakcyjnym dla inwestowania, życia i pracy. Oznacza to znaczącą poprawę jakości i dostępności drogowej infrastruktury transportowej, jak również infrastruktury środowiska. Wszystkie regiony Polski będą powiązane z pozostałymi krajami UE transeuropejskimi sieciami infrastrukturalnymi, a przez wszystkie powiatowe miasta w Polsce przebiegać będzie sieć infrastrukturalna – europejska, krajowa lub regionalna.

Wysoka jakość środowiska przyrodniczego ma istotne znaczenie dla jakości życia społeczeństwa oraz dla stymulowania wzrostu gospodarczego opartego na nowoczesnych technologiach. W odniesieniu do dyrektyw ekologicznych UE, Polska do 2013 r. znacząco poprawi stopień wdrożenia wynikających z nich wymogów. Do średniej notowanej w Europie Zachodniej zbliży się udział mieszkańców posiadających dostęp do kanalizacji i obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków. Zgodnie z założeniami polityki spójności wszystkie projekty indywidualne będą realizowane z zachowaniem najwyższej staranności w zakresie ochrony środowiska. Każda inwestycja, której realizacja będzie miała negatywny wpływ na środowisko, będzie wymagała opracowania działań minimalizujących i kompensacyjnych wobec środowiska i komfortu życia mieszkańców.

Program operacyjny	Liczba projektów⁵	Łączny koszt całkowity (w mld PLN)
Infrastruktura i Środowisko	226	152,0
Innowacyjna Gospodarka	90	10,1
Rozwój Polski Wschodniej	117	10,1
RAZEM	433	172,2

¹ Indykatorywny charakter list oznacza, że podane w nich informacje dotyczące poszczególnych projektów mają charakter orientacyjny, który zostaje dopracowany w toku przygotowania projektów.

² Rolę Instytucji Zarządzającej dla krajowych programów operacyjnych pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. W przypadku regionalnych programów operacyjnych rolę tę pełni Zarządy Województw.

³ Beneficjentem określa się podmioty odpowiedzialne za przygotowanie i realizację indywidualnych projektów kluczowych

⁴ Rolę Instytucji Pośredniczących dla poszczególnych priorytetów krajowych programów operacyjnych pełnią ministrowie właściwi w poszczególnych sektorach gospodarki lub jednostki im podległe.

⁵ Obejmuje projekty z listy podstawowej i rezerwowej.